

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Doctrina Nova Ac Mira De Ignorantia Eximii Domini Gummari Huygens

Huygens, Gommarus

Coloniæ, 1682

§ 5. Argumenta 12. pro Ignorantia invincibili juris naturae excusante à
peccato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37083

42 Doctrina Gummariana

Respondetur, quæ sunt ex defectu gratiæ efficaci, siue adjutorij quo sunt reverà culpabilia, nec excusantur idcirco, quia peccatum originale est retractatum. Ergò &c. à pari.

Vin disparitatem? Hanc accipe brevem & claram: Deficiente gratiâ efficaci, potest adesse gratia sufficiens per quam peccata possunt vitari, adeoque hæc manent libera, non mirum ergò quòd & culpabilia: deficiente autem cognitione peccati, peccatum non est voluntarium, adeoque nec peccatum. Placet disparitas? Negabis, sat scio, cum Jansenio gratiam sufficientem, quæ non sit efficax, convenire statui naturæ lapsæ: sed audiemus te de hoc iterum, & alibi, ubi de gratia.

§ 5.

Argumenta 12. pro Ignorantia invincibili juris naturæ excusante à peccato.

EXimie Domine, ajs in Dictatis publicis non videri tibi subsistere hanc consequentiam: actio proficiscitur ex ignorantia

de Ignorantia invincibili 43

norantiâ juris naturæ involuntariâ ; ergo non est peccatum , scilicet propriè dictum five quòd operanti meritò vertatur vitio. Silentio premis rationem , cur tibi hæc consequentia non videatur subsistere , ego suspicor esse , quia illam cum Calvino negavit Jansenius : ne tamen nihil fecisse videreris , objecisti tibi argumenta duo , ad quæ videbaris respondere posse , saltem in speciem , allegando disparitatem unam , & alteram , quam capere quidem possent Discipuli , sed quæ ad solvendam difficultatem nihil admodùm conferret. Questus sum te in excogitandis argumentis pro sententia tam celebri nimium fuisse sterilem , ac parcum , dixi hunc tuum defectum velle me supplere ; nunc meam liberabo sciam.

ARGUMENTUM PRIMUM.

OMne peccatum debet esse voluntarium ; nam teste S. Augustino lib. 1. retract. c. 13. *Usque adeò peccatum voluntarium malum est , ut nullo modo sit peccatum , si non sit voluntarium.* Et 1. de vera Rel. c. 14. *Hoc ità manifestum est . . . quod nullo*

C 3

modo

44 Doctrina Gummariana

modo sit peccatum, si non sit voluntarium. . . .
 ut nulla Doctorum paucitas, nulla indoctorum
 turba dissentiat. Nec ergò dissentiet, opi-
 nor, Doctor Gummarus, ratio est, quia,
 sicut ad rationem hominis pertinet esse ra-
 tionalem, adeò ut homo vel cogitari non
 possit, qui non sit rationalis, ità ad ra-
 tionem & definitionem peccati pertinet
 voluntarium; quod tamquam indubita-
 tum habet Doctor Angelicus quæst. 3. de
 malo art. 8. Dicendum (inquit) quod cum de
 ratione peccati sit, quòd sit voluntarium &c.
 Item 1. 2. q. 74. art. 3. In actu voluntario,
 & inordinato consistit ratio peccati: Undè in-
 ter Articulos à tribus Pontificibus Roma-
 nis Pio V. Gregorio XIII. & Urbano
 VIII. damnatos, vulgò Bajanos, hic
 est 46 Ad rationem & definitionem peccati
 non pertinet voluntarium; nec definitionis quæ-
 stio est, sed causæ & originis, utrum omne
 peccatum debeat esse voluntarium.

Jam verò ut peccatum sit voluntarium,
 debet adesse scientia peccati: ità nos do-
 cet S. Thomas 1. 2. q. 6. art. 1. Volunta-
 rium dicitur esse secundum definitionem Aristo-
 telis, & Gregorij Nysseni, & Damasceni,

non

de Ignorantia invincibili 45

non solum, cuius principium est intra, sed cum additione SCIENTIA: Hinc S. August. lib. 3. de lib. arbit. c. 19. & lib. de Nat. & Grat. cap. 67. Peccatum illud dicimus, quod proprie vocatur peccatum, libera enim voluntate, & à SCIENTE committitur.

Porro quando quis operatur quidpiam, quod re ipsa legi naturæ adversatur, sed operans invitus nescit naturæ legi adversari, tunc non adest scientia peccati, tunc non à sciente committitur; Ergo tunc non est voluntarium peccatum, adeoque nec magis propriè peccatum, quam homo, qui non est rationalis, fit homo: Manifestum est, inquit Doctor Angelicus 1. 2. q. 19. a 6. quod illa ignorantia, quæ causat involuntarium, tollit rationem boni & mali moralis; Tollit igitur rationem peccati, quod est malum morale. Istud tibi argumentum poteras objicere, sed responsio non occurrebat commoda.

ARGUMENTUM SECUNDUM

SI ignorantia juris naturæ involuntaria non excuset à peccato, fieri potest ut in statu naturæ lapsæ peccet quispiam ne-

46 *Doctrina Gummariana*

cessariò, ità ut non habeat libertatem à necessitate, adeoque *Ad demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur libertas à necessitate*, quæ est doctrina, quam hæreseos damnarunt in sensu Jansenij Innocentius X. & Alexander VII. Casus est, quandò abstinere v. g. à fornicatione per ignorantiam involuntariam proponitur alicui ut malum: illo siquidem casu peccabit necessariò: nam necessarium est ut vel fornicetur, vel abstineat à fornicatione; si fornicetur, peccat, quia ponit actionem, quam prohibet natura; ignorantia autem quantumvis involuntaria, non excusat à peccato, si Adversario credimus; Si abstineat à fornicatione, nihilominus peccat, quia affectus illius fertur in illud, quod à ratione proponitur ut malum; peccat ergò necessariò, nec peccatum effugere potest in casu, nisi simul fornicetur, simulque à fornicatione abstineat, quod fieri non posse nemo non videt; imò etiamsi fieret, quod fieri non potest, nondum peccatum effugeret, peccaret namque simul fornicando, simulque abstinendo à fornicatione, adeoque in casu peccatum vitari

de Ignorantia invincibili 47

vitari non potest, ne posita quidem conditione impossibili; peccabit ergo in casu magis necessario, quam Beati ament Deum, quia ab amore cessare possunt, posita saltem conditione impossibili, ideoque amant liberè, & quidem libertate à necessitate ut docet is contra quem disputamus.

ARGUMENTUM TERTIUM

Cogitemus hominibus quibusdam iustis proponi, fornicationem tamquam lege charitatis præceptam, per ignorantiam omnino involuntariam, hoc est, quam etiam volentes, & conantes secundum præsentem quas habent vires superare non possunt, licet possint absolute saltem per gratiam, quam non habent, sed à Deo accipere possunt: Illo casu hominibus illis iustis præceptum est non peccare, præceptum autem illud ipsis est impossibile, secundum præsentem, quas habent, vires; nam sive fornicentur, sive non fornicentur, quorum tamen alterutrum fieri est necesse, necessario peccant, præceptum ergo non peccandi in casu est

C 5

im.

48 *Doctrina Gummariana*

impossibile, deest quoque illis gratia, quâ possibile fiat, nam præceptum illud ipsis fieri non potest possibile, nisi per gratiam, quâ in casu possint superare ignorantiam: hæc autem gratia illis deest, hanc enim si haberent, ignorantia ipsis non esset omninò involuntaria. Similes porrò casus possum cogitare plures: Concludo ergò invictissimè: *Aliqua Dei præcepta hominibus iustis volentibus, & conantibus secundum præsentem quas habent vires, sunt impossibilia, deest quoque illis gratia, quâ possibilia fiant.* En Propositionem tertiam ex famosis illis quinque, quas in sensu Jansenij Hæresios damnarunt Supremi Christi in terris Vicarij Innocentius X. & Alexander VII. Expectabo responsum.

ARGUMENTUM QUARTUM

PER Sacramentum Pœnitentiæ remitti possunt peccata omnia actualia propriè dicta, quæ homo post Baptismum commisit, exceptâ unicâ impœnitentiâ, quam vocant, finali, quæ, cum non nisi morte compleatur, mirum non est illam
per

per Sacramentum illud non posse expiari, cum post mortem homo Sacramentum illud non possit suscipere. Hic est unanimsensus Theologorum omnium, etiam tuus, ni fallor, licet Methodum Sacramentum illud administrandi tradideris perdifficilem, si non penitus impossibile: idem ille sensus est omnium fidelium, ipsiusque adeo Ecclesiae universae. Atqui peccatum ex ignorantia juris naturae omnino involuntaria commissum per Sacramentum Pœnitentiæ remitti non potest; Ergo non est peccatum propriè dictum. Consequentia hæc regulis Dialecticæ est planè conformis, adeoque legitima; Consequens igitur est verissimum, si veræ sint Propositiones ambæ, ex quibus illud deduxi: priorem probat sensus Ecclesiae; alteram Synodus Tridentina Sess. 14. c. 8. Ubi docemur, cur per Sacramentum Pœnitentiæ non perindè, ac per Baptismum remittatur absque ulla satisfactione omnis poena simul cum culpa: Verba Synodi sunt hæc: *Divina Justitia ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deli-*

50 *Doctrina Gummariana*

querint: aliter verò, qui semel à peccati,
& demonis servitute liberati, & accepto
Spiritus Sancti dono, *SCIENTER* Templum
Dei violare, & Spiritum Sanctum contristare
non formidarint. Ecce Tridentina Syno-
dus significat non obscure, quòd homi-
nes per illa peccata, quæ Poenitentiae
Sacramento expiantur, Templum Dei
SCIENTER violarint, & Spiritum San-
ctum contristaverint, hancque esse ra-
tionem, cur aliter per hoc Sacramentum
quàm per Baptismum in gratiam recipian-
tur: Jam verò, quis dicet, quòd per pec-
catum contra legem naturæ ex ignoran-
tia planè involuntaria commissum, homo
SCIENTER templum Dei violarit, *SCIEN-
TER* Spiritum Sanctum contristaverit, cum
nequidem sciverit se peccare, idque quod
operabatur, legi naturæ adversari igno-
raverit invitus? Non est ergò recensен-
dum inter illa peccata, quæ Sacramento
Poenitentiae expiantur, non est igitur pec-
catum propriè dictum. Expectabo res-
ponsum.

AR.

ARGUMENTUM QUINTUM

UT aliquid sit peccatum propriè dictum, quod operanti vitio vertatur, debet esse ejusmodi ut possit caveri: ità namque pronuntiat S. Augustinus l. 3. de lib. arb. c. 18. *An tanta fallacia est, ut caveri omninò non possit? Si tanta est, nulla peccata sunt. Quis enim peccat in eo, quod nullo modo caveri potest? Peccatur autem, caveri igitur potest.* Nunc verò ità formo argumentum: Invitus nesciens legem aliquem naturæ, peccatum illi repugnans cavere non potest: Fieri quidem potest, ut actionem legi contrariam non exerceat, cavere tamen illam non potest: plus aliquis significat cavere, quàm actionem non ponere: sic cæcus potest quidem non occurrere urso v. g. cavere tamen illum non potest. Quomodò cavebo hostem, si penitus ignorem, an, quis, aut qualis meus sit hostis? Si ex ignorantia penitus involuntaria certò mihi persuadeam fornicationem v. g. certis quibusdam circumstantiis mihi lege charitatis esse præceptam, quomodò illam cavebo?

Quid me movebit, ut illam fugiam? An lex illam prohibens? At illam invitus ignoro, imò de illa ne suspicor quidem, imò judico legem vetantem nullam esse, judico esse jubentem: Fornicationem ergò in casu cavere non possum, licet possim non fornicari; fornicatio igitur in casu peccatum non est. *Quis enim peccat in eo, quod nullo modo caveri potest?*

ARGUMENTUM SEXTUM

Si actio legi naturæ contraria statuat hominem, qui legem illam invitus ignorat, verè coram Deo criminis reum, supplicioque obnoxium, homo ille justificari numquam potest ullo modo, saltem quâdiu ignorâtia involuntaria perseverat; non per Sacramentum Baptismi, non per Sacramentum pœnitentiæ, non etiam per Martyrium; nam nullo ex his medio justificari potest sine contritione, juxtâ illud Tridentini Sess. 14. c. 4. *Fuit autem quorâ tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus necessarius.* Contritio porro debet involvere propositum non peccandi de cœtero, debetque excludere volun-

voluntatem peccandi; atqui ejusmodi contritionis motum elicere numquam potest homo, de quo agimus: Nam quamcumq; contritionem illum cogitaveris elicuisse, cum illâ poterit stare voluntas peccandi, sive ponendi illam actionem, quam invitus ignorat, legi esse contrariam: imo si ex ignorantia involuntaria certò mihi persuadeam fornicationem v. g. in certis quibusdam circumstantiis lege charitatis mihi esse præceptam, omnis mea contritio necessario tacitè involvet voluntatem in istis circumstantiis fornicandi, adeoque peccandi; tantum aberit ut voluntatem peccandi excludat. Hinc est

CONSECTARIUM I. Confessiones omnes istius hominis sunt irritæ: nam caruit contritione verâ, cujus defectu confessio est irrita.

CONSECTARIUM II. Confessiones omnes sunt iterandæ: nam Confessio irrita est iteranda.

CONSECTARIUM III. Confessiones durante ignorantia iteratæ, rursus sunt irritæ deficiente contritione verâ, quæ haberi non potest dum ignorantia perseverat

§4 *Doctrina Gummariana*

verat; iterandæ sunt igitur iterum, tertio, sæpius, nihil umquam valituræ: En Carnificinam conscientiarum.

Quæ igitur spes salutis homini miserrimo? Eliciat, inquires, Charitatem Dei super omnia in gradu quodam perfectissimo: At quæ potest? Caritas necessario includit voluntatem seriam numquam graviter offendendi Deum, quem amat super omnia: Caritas autem istius hominis involvet propositum committendi fornicationem in ijs circumstantijs, in quibus ex ignorantia minime voluntaria iudicat se lege charitatis obstringi ad fornicandum. Erit igitur Caritas illa voluntas peccandi, atque adeo charitas nulla. Quodnam igitur suggeris remedium animarum Medice? Nihil ego isti homini superesse video præter abyssum desperationis, undè emergat numquam. Expectabo ut suggeras remedium aliquod.

ARGUMENTUM SEPTIMUM

AD HOMINEM.

Gummarus in sua Methodo, docet, Sacerdotem extrà casum necessitatis abso-

de Ignorantia invincibili 55

absolutionis beneficium impertiri non posse, nisi moralem habeat de pœnitentis dispositione debitâ certitudinem: Ad dispositionem debitam requiritur vera cordis contritio, ad minus imperfecta; hæc obtineri non potest, quamdiu ignorantia perseverat legis alicujus naturalis etiam involuntaria, ut superiori argumento docuimus. Sacerdos ergo extrâ casum necessitatis numquam absolvere potest pœnitentem, nisi moralem habeat certitudinem, nullam ipsum habere ignorantiam etiam involuntariam eorum, quæ jubet, aut vetat lex naturæ.

Ecquando vero Sacerdos moralem habebit certitudinem, quod pœnitens, minimè etiam rudis, depulerit ignorantias omnes juris naturæ tam variis, tamque implexi, in tantâ varietate materiarum, Justitiæ, Charitatis, Religionis, Castitatis, aliarumque virtutum? Opinor numquam: numquam igitur secluso casu necessitatis absolvere pœnitentem potest Sacerdos.

Te te appello Gummare; tunc moralem habes certitudinem, depulisse te ignorantias omnes juris naturæ tam multiplicis, tam implexi? Temerarius sis, si affirmes

56 *Doctrina Gummariana*

de te, quod de se affirmare non fuisset ausus Doctor ipse Angelicus, aut Magnus Pater Augustinus. Quâ igitur fronte absolutionis audes beneficium postulare? An fortè postulas numquam? Differisque donec casus occurreret necessitatis: aut si extrâ casum necessitatis absolutionem postulas aliquando, quis te Sacerdos tuis imbutus principiis (ab alijs opinor non postulabis) quis, inquam, Sacerdos tua instructus Methodo absolutionem auder impertiri?

Oculos profecto sibi effoderit qui non videat, quam justam, quam accomodatam nuper 28. Augusti Censuram tulerit Sacra & Apostolica Inquisitio Hispana adversus tuam Methodum remittendi & retinendi peccata, tamquam complectentem propositiones temerarias, & doctrinam quæ posset fideles abstrahere à suscipiendo, & Sacerdotes ab administrando Sacramento Pœnitentiæ.

Quid ad hanc Censuram Inquisitionis Apostolicæ tam justam, tam nitidam? Ipsum loquentem non audiui: Fama publica est ipsum illam contemnere tamquam protrusam à quibusdam Monachis, dixisse quod

de Ignorantia invincibili 57

quod Romanus Pontifex vehementissimè indignatus velit censuram cassam esse, ac nullam, Mirari se vehementissimè, ausos fuisse Inquisitores censuram ferre adversus illam suam Methodum, quam Roma probavit autoritate Sedis Apostolicæ. Hæc & similia fert fama publica: Ego tamen famæ quantumvis publicæ non credo facile: Quidquid sit, miror ego, tam sæpè, tam palam, tam constanter proclamari, Methodum Gummarianam Romæ Sedis Apostolicæ autoritate esse approbatam; cum approbationis illius nullum uspiam appareat vestigium.

Non ignoro Methodum illam fuisse canonizatam Lovanii publicè impressis Thesis ab Eximio Domino *Francisco van Viane*; sed istiusmodi canonizatio morari non debuit Apostolicam Inquisitionem Hispaniæ, quantumvis virum illum factio veneretur, tamquam suum Caput in Belgio, quale caput fuit in Gallijs *Antonius Arnaldus*, sed jam caput extorre. Proclament Gummaristæ, per me licet, approbationem istam *Francisci van Viane*, sed fileant de approbatione Sedis Apostolicæ,

58 *Doctrina Gummariana*

licæ, usque dum aliquod saltem istius appareat vestigium.

Non est damnata, inquiunt, ergo est probata. An non sit damnata in Petro de Osma, in Marco Antonio de Dominis, alijsve damnatis Capitibus, viderint alij: dico ego, vitiosam esse hanc consequentiam: non est damnata; ergo est approbata: en similem: Compendium Gummari, non est damnatum, seu potius sic: non est damnatum iterum (scilicet post tempora Iansenij, Baij, Calvini, Lutheri aliorumque) ergo est approbatum: nego consequentiam; probent Gummariistæ: nos interim placidè progrediamur.

ARGUMENTUM OCTAVUM.

SI primo homini, vel Angelis, cum primum fuere creati ex parte intellectus defuisset scientia legis naturæ sine sua culpa cecidissent, uti sine culpa juxta Augustinum cecidissent, si ex parte voluntatis defuisset illis adiutorium, sine quo perseverare non potuissent. Verba sunt Gummari in Dictatis publicis art. 8. Obs. 4. ex quibus ita concludo: Ergo & nos, si nobis omnino invitis ex parte

in

de Ignorantia invincibili 59

intellectûs desit scientia legis naturæ, sine culpa nostra cadimus, uti indubiè sine culpa caderemus, si ex parte voluntatis deesset nobis adiutorium sine quo perseverare non possumus: etenim illi sine sua culpa cecidissent, quia peccatû ipsi fuisset involuntarium, ideò autem involuntarium quia incognitum, ideò incognitum, quia ex parte intellectûs defuisset illis scientia legis naturæ; atqui supponimus jam nobis etiam, & quidem maximè invitis, ex parte intellectûs scientiam deesse legis naturæ; ergò & nobis peccatum est involuntarium; ideò autem involuntarium quia incognitum, ideò incognitum quia ex parte intellectûs deest nobis scientia legis naturæ; ergò & nos sine culpa nostra cadimus, uti indubiè sine culpa caderemus, si ex parte voluntatis deesset nobis adiutorium sine quo perseverare non possumus, si enim desit adiutorium, sine quo perseverare non possumus, cadimus necessariò, si cadimus necessariò, sine culpa cadimus; quod si neges, apertissimè impingis in dogma istud hæreticum: *Ad merendum, & demerendum in statu naturæ lapsæ non requi-*

60 *Doctrina Gummariana*

quiritur libertas à necessitate, Nec religionem præstas obedientiam Constitutionibus Innocentij X. & Alexandri VII. quam tamen promissisti toties, testem appellans ipsum Deum, qui corda scrutatur & renes. Responde si potes.

ARGUMENTUM NONUM.

Ignorantia juris positivi, quemadmodum & facti, quandò penitus est involuntaria, peccati culpam arcet omnem, ergò & ignorantia juris naturæ, si & ipsa sit involuntaria. Negat consequentiam in Dictatis Gummarius. Ait disparitatem se dedisse magnam: ostendi § 4. disparitatem esse nullam, ajo paritatem esse summam: nam ideò ignorantia juris positivi, & facti, quandò est involuntaria, excusat operantem ex illa, quia ignorantia causat involuntarium; atqui & ignorantia juris naturæ, quandò est involuntaria, causat involuntarium, ergò tam hæc, quam illa excusat à peccato. Cedo micā disparitatis.

ARGUMENTUM DECIMUM

Ignorantiam quamcumque involuntariam, justam præbere excusationem
ope-

de Ignorantia invincibili 61

operanti ex illa, videtur docere lumen ipsum rationis Jansenianâ nondum fuligine obscuratum: fortissimum hinc sumi posse argumentum sensit ipse Jansenius, qui libri secundi de statu naturæ lapsæ Caput quartum sic orditur: *Sed hîc gigantea occurrit moles, & ut videtur nodus insolubilis, qui fieri possit, ut ex invincibili ignorantia peccatum possit proficisci. Quis enim capiat, ut homo in eo peccet, quod neque scit, neque scire potuit, nec voluntate suâ sive volente, sive torpescente, talis ignorantia cāsam dedit?* Hujusmodi enim peccata jam non erunt nequidem voluntaria, quod ad peccati rationem omninò necessarium est; sed necessaria. Et quis credat, tale portentum doctissimum, sanctissimumque Virum docere potuisse? Si te benigne Lector, ista difficultas fortè moveri, profectò movet & me. Ista tamen difficultas non movet Gummarum, movet tamen genus omne hominum quantumvis etiam barbarum, qui censent meliorem ac justiore peccatis exculationem obtendi non posse, quam ignorantiam invictam, aut involuntariam. Contra censet Gummarus non excusare ignorantiam juris naturæ, quantumvis

62 *Doctrina Gummariana*

tumvis involuntariam; *Non excusantur ergo, inquit in dictatis publicis, etsi plenè ignorent, sive etsi pro certo habeant quod non agant contra illud.*

ARGUMENTUM UNDECIMUM.

SI Ignorantia quantumvis involuntaria non excuset operantem id quod naturæ legi adversatur, idq; sic operanti possit vitio dari, suspicor ad peccandum non requiri usum rationis, posse proindè peccare formaliter infantem etiam triennem; ut quid enim requiratur usus rationis, nisi ut discernatur inter bonum & malum, sive inter honestum ac turpe? Atqui ad peccandum formaliter non requiritur, ut vult Adversarius ut cognoscatur malum sive turpe; satis esse ait, quod affectus operantis feratur in id, quod revera est turpe, sive naturæ legi contrarium, etsi operans invitus nesciat illud esse turpe, sive naturæ legi repugnans: potest autem affectus etiam infantis rationis usu etiamnum destituti ferri in objectum reipsâ legi naturæ contrarium, potest infans illud velle voluntate facti,

217/111

de Ignorantia invincibili 63

facti, licet non voluntate peccati, quod ad peccandum ait ille non requiri.

Infans, inquires non agit humano modo; fateor: ast ideó non agit humano modo, quia non discernit inter bonum ac malum, inter honestum ac turpe. Suspicio autem ego istud non requiri; si vera est doctrina Gummari, si fallat, si inanis est suspicio, cupio doceri.

ARGUMENTUM DUODECIMUM

Incidit mihi vereri Eximie Gummare ne, si plura congeram argumenta, animum abjicias respondendi ad singula, qui in Dictatis ad Argumentum unum aut alterum, quod videbaris tibi commodè posse solvere, respondisti tam infeliciter: supersedebo itaque argumentis reliquis, ne te nimia multitudo videar velle obruere. Unum tamen illud præterire non possum quod ab autoritate desumitur.

Nusquam mihi videtur Jansenius locutus magis candidè, ac verè, quàm cum dixit: *Generale videtur Scholasticorum pronuntiatum esse, quòd quidquid ex invin-*

D

cibi

64 Doctrina Gummariana

cibili sit ignorantia hoc ipso culpâ caret: habes ergò generale Scholasticorum pronunciatum iudicio ipsius Jansenij.

Habes tres Supremos Christi in terris Vicarios, qui in sensu Baij proscripserunt hunc Articulum 46. *Ad rationem & definitionem peccati, non pertinet voluntarium, nec definitionis quaestio est; sed causa & origo; utrum omne peccatum debeat esse voluntarium:* Censent ergò Christi Vicarij peccatum debere esse voluntarium: voluntarium autem non est, si non sit cognitum, cognitum verò non est, si ignoretur penitus.

Vin SS. Patres? compendio exhibeo paucos. S. Aug. lib. 3 de lib. arb. c. 19. *Non tibi deputatur ad culpam quod invitus ignoras, sed quòd negligis quærere quod ignoras.* Idem repetit l. de Nat. & Grat. c. 67.

Idem Aug. in Enarratione Psalmi 57. initio: *Manu Formatoris nostri in ipsis cordibus nostris veritas scripsit: quod tibi non vis fieri, ne facias alteri.* Hoc & antequam lex daretur, nemo ignorari permissus est, ut esset undè judicarentur, & quibus lex non esset data. Pondera hæc verba: Hoc (pertinens indubiè ad legem naturæ) Nemo ignorare

de Ignorantia invincibili 65

norare permissus est, Cur? ut esset undè judica-
rentur. Si ergò ignorassent non fuisset undè
judicarentur. Idem Aug. l. 3 de lib arb.
c. 18. *An tanta fallacia est, ut caveri omninò
non possit? Si ità est, nulla peccata sunt. Quis
enim peccat in eo quod nullo modo caveri po-
test? Caveri certè à me non potest, quod
invius ignoro. Idem Augustinus de vera
Relig. c. 14 Uque adò peccatum volunta-
rium est malum, ut nullo modo sit peccatum,
si non sit voluntarium. Porò peccatum non
est voluntarium, si non sit cognitum, cog-
nitum non est, ubi abest cognitio.*

S. Chrysostomus Hom. 13 in Epist.
ad Romanos, ad illud Apostoli: *Quod
enim ago, non intelligo: ità scribit: Quid
hoc est, non intelligo, ignoro? Et quandò hoc
accidit? Nemo enim unquam in ignorantia
peccavit, vides, quod, nisi cum diligenti cir-
cumsp. etione dictiones ipsas deligamus, et ad
Apostoli scopum mentemq; attentius respiciamus
fore ut hinc absurditates infinitæ consequantur.
Nam si ignorantes illi peccavere, indigni
quidem erant, qui pœnas darent.*

S. Bernardus lib. de Præcepto ac Dis-
pensatione ità tibi objicit: *Sed homines,*

D 2

inquis

66 Doctrina Gummariana

inquis , facile falli in Dei voluntate de rebus dubijs percipiendâ , & in præcipienda fallere possunt. Atque ita respondet : Sed enim quid hoc refert tua , qui conscius non es : Apertissimè S. Bernardo reponere posset Gummarista quispiam : multùm meâ refert , nam licet conscius non sim , nihilominus imputabitur ad culpam , si obediam prælato mihi præcipienti quidpiam , quod naturæ legi adversatur ; ita me docet Gummarus.

Placet audire Theologos ? Sed quid est opus ? Cùm illi ipsi , quorum sententiam sequitur Gummarus , fateantur Theologorum passim omnium hanc esse sententiam , quòd ignorantia , si sit invincibilis , si sit involuntaria , excuset operantem ex illâ : Generale , inquit Janienius , videtur Scholasticorum pronuntiatum esse , quòd quidquid ex invincibili sit ignorantia , hoc ipso culpâ caret. Lutherus in caput 12. Geneseos ita pronuntiat : Scholastici invincibilem ignorantiam dixerunt excusabilem , quæ simpliciter à toto excuset , id est , peccatum prorsus tollat. Tanta cæcitas est in Papæ scholis Hanc cæcitatem è Papæ scholis dispellere non potuit

de Ignorantia invincibili. 67

potuit Lutherus , neque Jansenius , neque dispellet Gummarus , quantum mihi persuadeo ; non patietur Theologorum Princeps qui 1. 2. q. 76. art. 3. sic loquitur : Si verò sit talis ignorantia , quæ omnino sit involuntaria , sive quia est invincibilis , sive quia est ejus quod quis scire non tenetur , talis ignorantia omnino excusat à peccato. Item art. 4. Dicendum , inquit , quod quia omne peccatum est voluntarium , in tantum ignorantia potest diminuerè peccatum , in quantum diminit voluntarium : Si autem voluntarium non diminit , nullo modo diminit peccatum. Manifestum est autem , quod ignorantia , quæ totaliter à peccato excusat , quia totaliter voluntarium tollit , peccatum non minuit , sed aufert. Principem suum sequuntur Scholastici reliqui (intelligo illos , qui versantur in Papæ scholis) quare ijs recensendis nolo tempus terere , cum fatentes habeamus ipsos Adversarios.

Gummarus in Dictatis publicis quæst.
19. Art. 6. Obs. 14. non patitur Theo-
logos omnes suæ sententiæ refragari: quid
enim? *Quòd ejusdem*, inquit, *cum Augu-*
stino (Iprensi ni fallor) *sententiæ* **HODIE**
D 3 fit

68 *Doctrina Gummariana*

fit schola Lovaniensis, tam est evidens, ut neminem latere possit. Non sine ratione adjunxit illam particulam HODIE ut discrimen aliquod poneret inter Scholam Lovanientem, quæ est HODIE & inter illam quæ fuit quondam orbe toto celeberrima: non ignorabat contrariam sententiam quondam in schola Lovaniensi tradidisse, ac contra Hæreticos fortiter propugnasse Viros verè Eximios, Adrianum, Joannem Beets, Ruardum Tapperum, Joannem Molanum, Joannem Wiggers, Joannem Malderum, Guilielmum Mercorum, Godscalcum Rosemondum, Joannem Hefselium, ac Thomam Leonardi, quorum Testimonia accuratè adnotavit Guilielmus le Maire in statera Sæulis Ex-regis Sectione 2. cap. 3. §. 2. Nos unum ex omnibus audiamus Thomam Leonardi Doctorem Lovanientem, ac Thomistam egregium, quil. 2. de hominis instit. c. 7. nervosè oppugnat Jansenianum dogma de Ignorantia invincibili juris naturæ non excusante à peccato. „Existimo, inquit, sententiã hanc nullum habere fundamentum in D. Hieron. aut Aug: vel
Con-

de Ignorantia invincibili 69

„Concilio Palestino, & esse in se falsam,
„& ad nihil aliud idoneam, quàm ad ge-
„nerandum multas anxietates, & perplexi-
„tates in timoratis conscientijs. Primò
„quia necessariò peccabis, utramvis par-
„tem contradictionis elegeris, quando ex
„invincibili errore putas, aliquid esse præ-
„ceptum, quod reverà repugnat legi na-
„turæ Secundò ingens orietur per-
„plexitas animorum: cum enim sint plu-
„rimi contractus, & innumerabiles casus,
„in quibus controvertitur inter Docto-
„res, an in ijs reperiatur aliquid contrà
„legem naturæ, vel non, & utrimque sint
„probabiles opiniones, sequitur, quòd
„conformans se probabili opinioni, vel
„etiam probabiliori dictanti id licere, casu
„quo juxta legem naturæ non liceat, pec-
„cet coràm Deo, etiamsi adhibuerit om-
„nem diligentiam Undè sequere-
„tur quod in pertinentibus ad legem na-
„turæ homines semper tenerentur, sequi
„partem tutiorem, etiamsi opposita lon-
„gè esset probabilior quàm autem
„hæc absurda sint, patet consideranti.

Possem hîc imitari D. Huygens, ac

70 *Doctrina Gummariana*

dicere: quòd ejusdem cum Augustino (Hipponensem ego intelligo) sententiæ antiqua fuerit Schola Lovaniensis, tam est evidens, ut neminem latere possit: certè non latuit Gummaram, qui idcirco appellare tantum est ausus Scholam Lovaniensem, quæ est *HODIE*.

Eximie Domine, supplevi defectum tuum in excogitandis argumentis omnino duodecim, quæ tibi potuisses objicere in Dictatis, tuum erit respondere ad singula, sed clarè ac nitidè, ut decet Theologum.

S. 6.

An Ignorantia juris naturæ involuntaria ideò non excuset, quia per peccatum originale est introducta.

IN Dictatis publicis Art. 8. Observ. 4. I rationem adfers Gummare nitidam, cur peccans ex ignorantia juris naturæ involuntaria à peccato non sit immunis, quia nimirum vult illud, quod reverà est
rino-